

ZÁKLADNÍ PROBLÉMY Z PŘEDNÁŠEK č. 7 až 12 (část Základy psychologie práva)

Následující text se vztahuje k přednáškám č. 7-12 (část Základy psychologie práva) a je určen k samostudiu. V tomto textu jsou základní body přednesené látky spojeny s otázkami a úkoly pro vás. Vypracování otázek a úkolů je fakultativní a poskytne vám zpětnou vazbu o zvládnutí přednáškové látky. (Výsledek je určen pouze pro vaši potřebu, nezasílejte prosím).

Část A obsahuje otázky a úkoly k přednáškám 7 a 8, část B k přednášce 9 a část C k přednáškám 10 až 12.

Témata přednášek:

7. Úvod do problematiky psychologie práva (psychologie v právu). Odvětví psychologie a právo. Psychologie a právně aplikační praxe (základní vztahy).

8. Psychické jevy (právní aspekty). Psychické procesy, psychické stavy, psychické vlastnosti- základní poznatky pro právně aplikační praxi.

9. Psychopatologie (právní aspekty, základní poznatky pro právně aplikační praxi).

10. Právo a komunikace (základní vztahy, psychologické aspekty) I.

Účinnost komunikace a argumentace v právně aplikační praxi.

11. Právo a komunikace (psychologické aspekty) II. Schopnost odolávat manipulaci a asertivní dovednosti v právně aplikační praxi.

12. Aplikace práva a specifická zátěž při výkonu profese. Konflikt v právně aplikační praxi.

A. Základní přednesené body, ověřovací otázky a úkoly k přednáškám č. 7 a 8.

1. PSYCHICKÉ JEVY-základní klasifikace

a) Vysvětlete:

Co jsou psychické procesy?

Co jsou psychické stavy?

Co jsou psychické vlastnosti?

Co jsou psychické obsahy a co jsou mechanismy fungování a vývoje osobnosti?

Zvolte vhodné příklady k tomuto úkolu. Vysvětlete základní významnost znalostí psychických jevů pro praxi vámi studovaného oboru.

(Blíže ke klasifikaci psychických jevů například In.: Holeček, V., Miňhová, J., Prunner, P.. Psychologie pro právníky. A. Čeněk. Dobrá Voda: 2003, s. 15 an.)

2. VNÍMÁNÍ

- a) Vysvětlete termíny: „počitek“, „vjem“.
- b) Vysvětlete rozdíly mezi vnímáním „objektivním“ a „subjektivním“. Zvolte vhodné příklady z právně aplikační praxe.
- c) Vysvětlete co jsou tzv. „tvarové zákony“.
- d) Zamyslete se nad základní významností teoretických poznatků o vnímání pro praxi vámi studovaného oboru.

3. INTELEKT, INTELIGENCE

- a) Jaké „kategorie inteligence“ dle Howarda Gardnera znáte?
- b) Jak se projevují jednotlivé stupně mentální retardace:
 - lehká mentální retardace
 - středně těžká mentální retardace
 - těžká mentální retardace
 - hluboká mentální retardace
- c) Vysvětlete rozdíly mezi mentální retardací a demencí.
- d) Co víte o právně aplikační významnosti poruch intelektu (z pohledu trestního i občanského práva)?
(Pozn.: doporučuji i el. zdroje viz. níže v seznamu literatury)

4. MYŠLENÍ

- a) Vysvětlete termíny: konvergentní myšlení a divergentní myšlení. Uveďte příklady z právně aplikační praxe.
- b) Co charakterizuje kreativně myslící lidi? Zvolte příklad z právně aplikační praxe.
(Pozn.: doporučuji i el. zdroje viz. níže v seznamu literatury)

5. PAMĚŤ

- a) Co je tzv. Ebbinghausova křivka zapomínání?
- b) Zamyslete se nad základní významností teoretických poznatků o paměti pro praxi vámi studovaného oboru.

B. Základní přednesené body, ověřovací otázky a úkoly k přednášce č. 9.

1. Co je norma ideální, průměrová, funkcionální, subjektivní (dle Bouchal, 1981-viz. následující seznam literatury).

2. Co jsou „neurózy“. Jaké jsou jejich příčiny a projevy? Jaký je právně aplikační význam těchto poruch?

3. a) Co jsou takzvané „psychopatie“? Jaké jsou jejich příčiny a projevy? Jaký je jejich právně aplikační význam?

b) Jak se projevují:

- dissociální porucha osobnosti
- schizoidní porucha osobnosti
- paranoidní porucha osobnosti
- histrionská porucha osobnosti
- anankastická porucha osobnosti?

4. a) Vysvětlete pojem psychóza. Jaké mohou být příčiny psychóz? Jaký je obecně právně aplikační význam psychóz?

b) Jak se projevují:

- schizofrenie
- trvalá porucha s bludy
- bipolární afektivní porucha („maniodeprese“)?

C. Základní přednesené body, ověřovací otázky a úkoly k přednáškám č. 10-12.

5. Klasifikace lidského chování

a) Uveďte základní verbální a neverbální projevy agresivního, pasivního a asertivního chování.

6. Vysvětlete co je asertivita:

- a) základní
- b) empatická
- c) eskalující
- d) konfrontativní (klasifikace podle: Medzihorský, 1991-viz. níže uvedený seznam literatury)

7. Vysvětlete tyto asertivní „techniky“:

- „poškrábaná gramofonová deska“
- technika otevřených dveří
- negativní dotazování
- selektivní ignorování
- sebeotevření
- volné informace
- přijatelný kompromis (blíže podle Smith, 1980 In. HOUBOVÁ, D. a kol.: Psychologie pro právníky. 3. vydání. MU. Brno: 2006, kapitola 16)

8. Konflikty, jejich klasifikace

Vysvětlete na příkladech z praxe konflikty:

- a) vnější a vnitřní
- b) mobilizující a demobilizující

9. Modální orientace osobnosti podle J.L. Hollanda

- a) Co je takzvaný persuazivní-motivační typ modální orientace?
- b) Co znamená, když hovoří Weinstein o právnících jako o „lidech s orálně agresivní orientací“?

(Blíže In.: Kohoutek, R., Štěpaník, J.: Psychologie práce a řízení. CERM. Brno: 1999, s.14 an.)

Základní použitá a doporučená literatura (přednášky č. 7 a 8):

Doporučuji pozornosti elektronické zdroje:

-<http://cs.wikipedia.org/wiki/Intelligence>

-Nadání ve světle současné psychologie. Šárka Portešová, In..

http://www.nadanedeti.cz/index.php?stranka_id=50&jazyk=&

-<http://ei.czechian.net/webs/intel/shrnuti.php>

-http://sk.wikipedia.org/wiki/Kreativita#Divergentn.C3.A9_myslenie

-<http://www.ssvp.wz.cz/Texty/psychjevy.html>

Ostatní zdroje:

-ATKINSONOVÁ, R.L., ATKINSON, R.C., SMITH, E.E.: Psychologie. 1. vydání. Victoria Publishing. Praha: 1995.

-NAKONEČNÝ, M.: Lidské emoce. 1. vydání. Academia. Praha: 2000.

-NAKONEČNÝ, M.: Psychologie osobnosti. 1. vydání. Academia. Praha: 1995.

-LAIR, S.: Tréning paměti. 1. vydání. Portál. Praha: 1999.

-Kolektiv. Kapitoly z obecné psychologie pro učitele. Západočeská univerzita. Plzeň: 1993.

-HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P.. Psychologie pro právníky. 1. vydání. A. Čeněk. Dobrá Voda: 2003.

-NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S.: Psychologie v právu. 1. vydání. C.H. Beck. Praha: 1997.

-VÁGNEROVÁ, M.: Úvod do psychologie. HTF. Praha: 1999, 2003.

Základní použitá a doporučená literatura (přednáška č. 9):

-ATKINSONOVÁ, R.L., ATKINSON, R.C., SMITH, E.E.: Psychologie. 1. vydání. Victoria Publishing. Praha: 1995.

-BOUCHAL, M.: Lékařská psychologie. 1. vydání. Avicenum. Praha: 1981.

-FELDMAN, H.: Kompendium lékařské psychologie. 1. vydání. Olympus. Praha: 1994.

-HILL, G.: Moderní psychologie. Přeložila H. Hartlová. 1. vydání. Portál. Praha: 2004.

- HOUBOVÁ, D. a kol.: Psychologie pro právníky. 3. vydání. MU. Brno: 2006.
- HREBÍKOVÁ, V.: Duševné poruchy a ich význam pro posuzování trestnej zodpovednosti. Justičná revue. Č. 3-4, 1995.
- Kolektiv. Základy soudní psychiatrie a psychologie. 1. vydání. MU. Brno: 1999.
- KNOBLOCH, F., KNOBLOCHOVÁ, J.: Soudní psychiatrie pro právníky a lékaře. 1. vydání. Orbis. Praha: 1957.
- KOUDELKOVÁ, A.: Psychologické otázky delikvence. 1. vydání. Victoria Publishing, Praha: 1995.
- KOUDELKOVÁ, A.: Koncept psychopatické osobnosti jako dimenze delikventního chování. Československá kriminalistika, 1991, s. 227 an.
- KOUDELKOVÁ, A.: Delikventní chování jako dimenze neurotické poruchy. Československá kriminalistika, 1991, s. 45 an.
- KOUDELKOVÁ, A.: Problematika základních patopsychologických pojmů významných z hlediska teorie a praxe kriminalistiky. Čs. Kriminalistika, č. 1, 1987.
- LUKEŠ, V., KOVAŘÍK, J.: Pojem „psychopatie“ v trestním řízení. Kriminalistický sborník, č. 1, 1986.
- MEČÍŘ, J.: Základy soudní psychiatrie pro právníky. 1. vydání. Karolinum, Praha: 1991.
- MIŇHOVÁ, J.: Psychopatologie pro právníky. 1. vydání. Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk. Dobrá Voda: 1999.
- NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S.: Psychologie v právu. 1. vydání. C.H. Beck. Praha: 1997.
- PAVLOVSKÝ, P. a kol.: Soudní psychiatrie a psychologie. 1. vydání. Grada. Praha: 2001.
- Mezinárodní klasifikace nemocí 10. revize, SZO Ženeva, Psychiatrické centrum Praha 1992.
- MOLČAN, J.: Súdna psychiatria. 1. vydání. UK. Bratislava: 1987.
- SYŘIŠŤOVÁ, E.: Normalita osobnosti. 1. vydání. Avicenum. Praha: 1972.
- NĚMEC, J.: Psychopatie a kriminalita. 1. vydání. MV ČR. Praha: 1993.
- ZVOLSKÝ, P.: Obecná psychiatrie. 1. vydání. Karolinum. Praha: 1998.

Základní použitá a doporučená literatura (přednášky č.10-12):

- ATKINSONOVÁ, R.L., ATKINSON, R.C., SMITH, E.E.: Psychologie. 1. vydání. Victoria Publishing. Praha: 1995.
- BURIAN, A.: Kultura projevu. 1. vydání. Mendelova zem. A lesnická univ. V Brně. Brno: 1995.
- ČAČKA, O.: Psychologie vrstev duševního dění a jejich autodiagnostika. 1. vydání. Doplněk. Brno: 1997.

- CAPPONI, V., NOVÁK, T.: Asertivně do života. 1. vydání. Svoboda. Praha: 1992.
- HILL, G.: Moderní psychologie. Přeložila H. Hartlová. 1. vydání. Portál. Praha: 2004.
- HOUBOVÁ, D. a kol.: Psychologie pro právníky. 3. vydání. MU v Brně. Brno: 2006.
- KRATOCHVÍL, S.: Jak žít s neurózou, Portál. Praha: 2000 (resp. Avicenum, 1981).
- KOHOUTEK, R., ŠTĚPANÍK, J.: Psychologie práce a řízení. 1. vydání. CERM. Brno: 1999.
- MEDZIHORSKÝ, Š.: Asertivita. 1. vydání. Elfa. Praha: 1991.
- PRAŠKO, J., ŠÍPEK, J., MINAŘÍKOVÁ, A.: Asertivitou proti depresi. 1. vydání. Pražské psychiatrické centrum. Praha: 1991.
- POKORNÝ, J.: Psychologie pro každý den. 1. vydání. CERM. Brno: 1994.
- VALIŠOVÁ, A.: Asertivita v rodině a ve škole. 3. vydání. HH. Praha: 1998

Pozn.: Výše uvedený seznam literatury nepředstavuje povinnou literaturu ke studiu. Odkazuje k použitým a doplňujícím materiálům. Povinnou učebnicí je učebnice: HOUBOVÁ, D. a kol.: Psychologie pro právníky. 3. vydání. MU v Brně. Brno: 2006.